

לוחמים דרוזיים בהרי השוף
מטח-פגזים מכון היטב השמיד את הכוח

להגברת עוצמת האש האמריקאית מול ביירות. אך ההשפעה של הגעתה היא בעלת משמעות מדינית ופסיכולוגית יותר מאשר צבאית. עם כל התיגבור בעוצמת-האש שנושאת בחובה ספינה זו, הרי היא נופלת, במידה רבה, מעוצמת-האש שמסוגלים להנחית כ-60 מטוסי הקרב המצויים של סיפונה של נושאת-המטוסים אייזנהאואר השוהה מול ביירות מאז תחילת הקרבות (ועל סיפון האיזנהאואר מצויים אומנם כ-90 מטוסים, אולם רק כ-60 מהם הם מטוסי-קרב והשאר משמשים למשימות של לוחמה בצוללות, לוחמה אלקטרונית, אתראה, סיור/צילום, תירדוק ותובלה).

אך הופעתה מול ביירות חיוקה את אמינות האיום האמריקאי, ואילו היתה מופעלת היתה מגבירה את הקושי של בעלי-בריתה של סוריה לתפוס את סוקיאל-ערב, וייתכן שבכך תרמה להחלפת הסורים בהפסיק את האש.

יחד עם זאת, יש לזכור כי בעוד שלאמריקאים יש תשובה ללוחמה סוריה, הרי שגורמי השמאל הלכנוניים ואש"ף עשויים לפעול נגדם בלוחמת גרילה. השימוש בגרילה ארטילרית — הפגזות-פתע, במטרה לגרום למכסימום נפגעים בקרב האמריקאים, עליידי השיעים מבורג' אל-כרנג' והדרוזים מן הגבעות, עשוי לחזק את הדרישה בארצות-הברית להחזיר את הנחתים הביתה. פעילות כזאת תאלץ את האמריקנים להפעיל ארטילריה ומטוסים נגד יישובים, כאשר על כל לוחם שיהרג ייהרגו גם אזרחים רבים, מה שיגרום למחאות הן באירופה והן בארצות-הברית.

במוקדם או במאוחר עשויים האמריקאים, שמתחמם בשרהתעופה נשלט עליידי ההרים, למצוא את עצמם כנאלצים לבצע פעולה לתפיסת נקודות שולטות אלה. במידה שיעשו זאת יעלה להם הדבר בניפגעים שרדתיקהל האמריקאית רגישה להם ויביא אותם לשליטה באוכלוסייה עויינת שתפגע בהם באמצעות לוחמת גרילה. זו תסתיע כירי ופיגועים מחלקים אחרים של השוף, ובמיקרה כזה יעמדו בפניו הדילמה, אם להרחיב את מאחוז או לא.

יש להניח כי על רקע זה יעדיפו האמריקאים שצבא לבנון ישתלט על תוואי שטח אלה, אולי בסיוע אש אמריקאי. אולם גם אם יצליח צבא לבנון, שנכשל בנסיגנו להנחית התקפת-נגד באיזור כיפון, לעמוד במשימה זו, עדיין יהיה

ירצה, כמו פירוק הגדה-המכונית והשלכתו החוצה. ההצהרות האמריקאיות, ובייחוד זו המתחייבת לא לתת לסוקיאל ע'רב ליפול, לא היו אומנם בבחינת זריקת ההגה, אולם היו לפחות הנחת מנעול על ההגה, אשר תקשה את השליטה במכונית ותשהה את הסתתה הצידה גם אם ירצו בכך.

האמריקאים גם הפעילו לחצים על ג'מיל לקבל חלק מתביעות הסורים, כולל מתן מעמד של משקיף לסוריה בוועדת הפיוס. יש, כנראה, גם סעיפים והבנות שלא פורסמו. שילוב זה של איומים ופיתויים הוא ששיכנע את הסורים לסטות הצידה (יש להניח שגם ללחצים של סעודיה היה חלק בהחלטתם, אם כי לא כגורם מכריע).

וכמוכך, גם רצונם של הדרוזים בהפסקת-אש שימש שיקול. ג'ונבלאט חשש מהפיכת השוף ליורת-לחימה בין הסורים והאמריקאים או

הדרוזים כצבא לבנון אומנם ערק והצטרף לכוחותיו של ג'ונבלאט, אולם נראה כי החיילים המוסלמיים לא ערקו בהמוניהם. וכך, בניגוד לתחויות, לא התפורר צבא לבנון עקב הפעלתו בעימות.

עם זאת יש לזכור כי הכוח שבלם את המיתקפה על סוקיאל-ערב היה גרוד העילית של צבא לבנון, שאומן עליידי נחתים אמריקאים. נעזר כסיוע-אש של אניות הצי השישי ונהנה מייעוץ מיקצועי של אנשי הכומות הירוקות.

מן הצד השני תקף את סוקיאל ע'רב ערב רב של אירגונים שונים שמירת התיאום ביניהם היתה לקויה ביותר ולפיכך לא הצליחו למוטט את מערך ההגנה. במיקרה אחד הצליחו התוקפים לחרור לעיירה, אולם מטח-פגזים מכון היטב מספינות הצי השישי השמיד את הכוח החודר.

בעיקר בין הדרוזים ובעלי-בריתם לבין הפלאנגות, הרי לאחריו נפל נטל הלחימה נגד הקואליציה של הכוחות הדרוזיים והפלסטיניים שהאקדמה לעבר ביירות, על צבא לבנון.

כוחות צבא לבנון החליפו את הפלאנגות כחלק ממאחזיהן בגיורה שמדרום-מזרח לביירות, כאשר גרוד חי"ר 82 מחטיבה 8 תופס את סוקיאל-ערב, המונעת חבירה בין הכוחות הדרוזיים בעליי וכן אלה שבשוויפאת, בעוד יחידות אחרות של החטיבה מתפרסות באיזור כחלה-עריא שעל כביש ביירות-דמשק.

בגירות החוף התפרס גרוד 42 מחטיבה 4, באיזור ח'לדה-כפר סיל, עלימנת למנוע מן הדרוזים, היושבים בגבעות ערמון, לנתק את ציר החוף מדרום לביירות. כוח אחר מן החטיבה חבר לבסיס הצבא הלבנוני שבכפר מתא.

מן הצד השני נשאו בנטל הלחימה: המיליציה של ג'ונבלאט וכוחות מאירגונים שונים של אש"ף וממיליציות לבנוניות שונות. מן הפת"ח לחמו באיזור חטיבת ירמוך, או חלק ממנה, וכוח מגרוד חללי ספטמבר בפיקודו של מוקדם (סא"ל) אברנאטר. (חללי ספטמבר היה הגרוד הממוכן של הפת"ח אשר הושמר בינוי 1982 עליידי צה"ל בצידון, אולם נראה כי הוקם מחדש בצפון לבנון). כמו כן נטלו חלק בקרבות כוחות מאירגון א-צאעיקה, כוח של החזית העממית של חבש, כוחות מן החזית הדמוקרטית של חוותמה וכן כוח מאירגוני של ג'בריל, כן השתתפו בלחימה אנשי אל-אמל השיעית, ואנשי המיליציה של המיפלגה הקומוניסטית.

הסורים כמעט שלא נטלו חלק בקרבות באיזור השוף, אם כי כוחותיהם באיזור העמרו בכוננות. כוחות אלה כללו יחידות באיזור המתן, (לטענת הפלאנגות ספגה סוללת תותחי 130 מ"מ מגרוד הארטילריה פגיעה ישירה מתותחיהם, ביום הראשון לקרבות).

איומים ופיתויים

עמידתו המסתיעה של צבא לבנון מול המיתקפה שהונחתה עליו, היא זו שהצילה, בינתיים, את מישטרו של ג'מיל. חלק ניכר מן

הכלישה הישראלית שברה את כל הכלים והנסיגה הישראלית שלפה את שד האיבה הבין-עדתית מן הבקבוק

מפגיעה קשה בכוחותיו עליידי האמריקאים, רבר שעשוי היה להביא לכניסת צבא לבנון ואולי אף לשיבת הפלאנגות לשוף, ולבסוף: הלחצים שהופעלו עליו עליידי חלק מכני ערתו בלבנון ובישראל.

מדינונת מעבר לים

בשלב זה הצליחה המעורבות האמריקאית לבלום את המיתקפה לעבר ביירות. אין ספק שכלוחמה סוריה תצליח עוצמת האש האמריקאית המרוכזת מול ביירות לבלום את המיתקפה, אם תתחדש. הגעתה של אוניית המערכה ניר-גרסי תרמה תרומה משמעותית

חוסר יכולתם של הדרוזים והפלסטינים להגיע להכרעה בסוקיאל-ערב היה אחד הגורמים להפסקת-האש. גורמים נוספים: האיום האמריקאי להחרף את המעורבות הצבאית ונכונות מימשלו של ג'מיל להגמיש את עמדותיו. המצב ששרר בין סוריה לארצות-הברית ערב הפסקת-האש הזכיר את מישחק המכוניות האמריקאית אפרוח. עליידי כללי המישחק, מרהירים שני נהגים את מכוניותיהם זו מול זו והראשון שניבהל מחשש התנגשות וסוטה הצידה, וזכה בתואר אפרוח. הן האמריקאים והן הסורים נקטו מדיניות הצהרתית של הליכה לקראת עימות. במישחק יכול כל צד להגביר את אמינותו עליידי נקיסת אמצעים, אשר ימנעו ממנו לסטות הצידה גם אם

